

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Nieuw leven in en rondom het Zwarte Water

Het Zwarte Water stroomt ten noorden van Zwolle en komt uit in het Zwarte Meer en vormt een verbinding tussen verschillende wateren. Het is een belangrijk gebied voor waterliefhebbers en scheepvaart. Maar het is ook een bijzonder natuurgebied, waar Rijkswaterstaat de komende jaren verschillende maatregelen treft voor natuurherstel en meer biodiversiteit in de rivier.

Belangen voor de natuur en haar omgeving

De onderwaternatuur van het Zwarte Water kan wel wat hulp gebruiken. Uit onderzoek naar de kwaliteit van de waternatuur bleek dat de visstand niet goed is. Om vissoorten die hier thuis horen (de winde, bittervoorn en kwabaal) te helpen, nemen we maatregelen. Aanleiding hiervoor is de Europese Kaderrichtlijn Water, waarin Nederland heeft afgesproken om de waterkwaliteit te verbeteren.

De belangen van de scheepvaart en iedereen die op, aan of in het water zijn vrije tijd doorbrengt, of een sport beoefent zijn hierin zo goed mogelijk meegenomen. Veel waterliefhebbers, scheepvaarders en natuurliefhebbers weten het gebied te vinden. Zij blijven welkom en kunnen genieten van de rijke natuur.

Doel voor het aanleggen van de luwtezones

Scheepvaart op het Zwarte Water zorgt voor golven. Deze leiden tot onrustig water, zowel op het wateroppervlak als eronder. Vissen kunnen er niet rustig eitjes leggen. Daarom plaatsen we tussen Hasselt en het Zwarte Meer in totaal 5,6 kilometer aan luwtezones. Een luwtezone is een gebied waar de effecten van de stroming van de rivier worden teruggebracht. Vissen kunnen in dit rustigere stuk rivier paaien en opgroeien. Deze zones maken we op acht plekken in het Zwarte Water, verdeeld over vier werkgebieden. Ze hebben meerdere vormen: gronddammen, stalen damwanden en stortstenen dammen. Zo ontstaat er een rustige, ecologisch waardevolle overgang van land naar water.

Artist impression damwanden Veldiger Buitenland

Locaties van de werkzaamheden

Waar het Zwarte Water uitkomt op het Zwarte Meer (de monding) wordt een gronddam aangelegd. Hiervoor wordt de grond die vrijkomt bij het graven van de nevengeul in Genne-Overwaters gebruikt. Tegenover de industriehaven Genemuiden wordt een damwand aangelegd. Bij de Velde en Veldiger buiteland komt een damwand en aan de overkant worden bij Cellemuiden de stortstenendammen hersteld. Daarnaast komt bij de Molenwaardse Streng een gronddam, bij de Molenwaard komt een damwand en aan de overkant worden bij de Roebollige hoek de stortstenen dammen hersteld.

Effecten van het aanleggen en herstellen van de luwtezones

Het aanleggen en herstellen van de luwtezones vindt plaats op het water. Alleen de recreatie- en scheepvaart (waaronder in het snelvaargebied) zullen daar iets van merken. De maatregelen vormen geen belemmering voor het (dagelijks) gebruik en de bevaarbaarheid van het Zwarte Water. Ook de waterstand in de rivier en de grondwaterstand veranderen niet. Na de plaatsing van de dammen zijn er op een aantal locaties luwtezones waarachter niet gevaren of gevist mag worden. Deze locaties zijn aangeduid met palen met een drijvende balk ertussen.

Gronddam monding

Om het gebied bij de monding te beschermen tegen wind- en scheepsgolven wordt daar een gronddam aangelegd.

Stortstenen dammen

In het gebied liggen ter hoogte van Cellemuiden en Roebollige hoek bestaande dammetjes. Om achter deze dammetjes het gebied te verbeteren voor vissen worden de bestaande stenen vooroevers opgehoogd. Dit noemen we ook wel stortstenen dammen. De stortstenen worden opgehoogd tot 30 centimeter boven het waterpeil.

Gronddammen

In de Molenwaardse Streng zijn rond 2012 schermen van rijnshout geplaatst. Deze schermen beschermen de achterliggende waterzone onvoldoende tegen golfwerking, daarom vervangen we de schermen aan één zijde door een gronddam. De gronddam zal 30 centimeter boven water uit steken en blijft buiten de vaargeul.

Damwanden

In totaal plaatsen we 1,7 kilometer damwanden aan de zijde van de oevers. De damwanden worden minimaal 15 meter buiten de vaargeul aangebracht. Ze zullen duidelijk zichtbaar zijn, omdat ze op ongeveer tien meter van de oever en minimaal 50 cm boven water staan (bij zomerpeil). Bij een hoger waterpeil, zoals bijvoorbeeld in de winter, kunnen de damwanden minder goed zichtbaar zijn, om die reden staat om de 150 meter een kribbaken op de damwanden. Bovendien zal vanaf de oever naar de damwanden een open construc-

tie lopen zodat duidelijk is dat er iets in het water staat. We plaatsen een afdekking op de damwanden, om schade aan schepen bij een aanvaring te verminderen. Onderstaande afbeeldingen geven een impressie van hoe de damwanden eruit komen te zien.

Streven en resultaten

Recreatie- en scheepvaart blijft mogelijk. Tijdens de werkzaamheden streven we ernaar om de recreatie- en scheepvaart zo goed mogelijk te informeren over het uitvoeren van de maatregelen, de planning en de effecten op de bevaarbaarheid van het Zwarte Water. De maatregelen worden uitgevoerd om de riviernatuur te verbeteren, maar dit gaat gepaard met respect voor alle gebruikers en hun belangen bij het Zwarte Water. We zorgen dat omwonenden, scheep- en recreatievaart in het gebied zo weinig mogelijk overlast ervaren. Het verbeteren van de riviernatuur in het Zwarte Water gebeurt uiteraard op een duurzame wijze. Op die manier kunnen rivier- en natuurliefhebbers nog steeds genieten van de rijke natuur in het Zwarte Water.

Planning

Zie de kaart hieronder voor de planning van de werkzaamheden op de verschillende plaatsen.

Informatie

Informatie over de Kaderrichtlijn Water is beschikbaar op de website www.samenwerkenaanriviernatuur.nl.

Heeft u vragen of opmerkingen?

Deze kunt u stellen via het e-mailadres

zwartewater@rws.nl of

info@samenwerkenaanriviernatuur.nl, of door te

bellen met 0800-8002.

